

עפ"ג (באר-שבע) 48075-04-13 - ראובן אוזן נ' מדינת ישראל

עפ"ג (באר-שבע) 48075-04-13 - ראובן אוזן נ' מדינת ישראל מחוזי באר-שבע

עפ"ג (באר-שבע) 48075-04-13

ראובן אוזן

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[30.06.2013]

כב' השופטת רות אבידע - אב"ד

כב' השופט יורם צלקובניק

כב' השופטת יעל רז-לוי

המערער וב"כ עו"ד נהרי

ב"כ המשיבה עו"ד

פסק דין

1. המערער הורשע על פי הודאתו בעבירה של גרם מוות ברשלנות. נטען בכתב האישום שהוגש כנגד המערער כי ביום 14.3.11 בסביבות השעה 10:30 נהג המערער ברכב מסחרי מסוג איסוזו בחניית המרכז המסחרי שברחוב היוצר בקריית גת. לאחר שהמערער נכנס אל החנייה כאמור, החל לנסוע לאחור, מכיוון דרום לצפון, מבלי שהוא נוקט באמצעים הנדרשים בנסיבות הקיימות כדי למנוע סיכון או פגיעה. באותה העת, הלכה הולכת הרגל אילנה לנקרי ז"ל מאחורי רכב המערער, לצידו של כביש החנייה, בכיוון נסיעת המערער. המערער לא הבחין במנוחה, למרות שהיה יכול, כיוון ששדה הראיה שנבחן ממראות רכבו אפשר לו לראותה, נסע במהירות גבוהה ובאופן שאינו מתאים לנסיעה לאחור, פגע עם חלקו האחורי של רכבו במנוחה, הפילה על הכביש ורכבו עלה, עם גלגליו האחוריים, על גופה. כתוצאה מהתאונה המנוחה נפטרה באותו היום. נטען כי רשלנותו של המערער גרמה לתוצאות התאונה בכך שנסע לאחור מבלי לנקוט באמצעי זהירות שימנעו פגיעה או סיכון. נסע לאחור כ- 37.8 מטר במהירות שאינה סבירה היוצרת סיכון, לא הבחין במנוחה, למרות שיכול היה, על פי שדה הראיה לאחור שהיה ברשותו.

2. בית משפט השלום לתעבורה באשקלון, לאחר שקיבל תסקיר אודות המערער, דן את המערער לשישה חודשי מאסר לריצוי בפועל, שישה חודשים מאסר על תנאי, עשר שנות פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה, ו- 50,000 ₪ פיצויים לטובת משפחת המנוחה. ערעורו של המערער מופנה כנגד עונש המאסר לריצוי בפועל, כאשר בקשתו היא להמיר את עונש המאסר לריצוי בפועל לעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות. המשיבה טענה כי דין הערעור להידחות.

3. המערער הוא כבן 65 שנה, אב לארבעה ילדים, סב לתשעה נכדים. סובל מבעיות בלב, עבר חמישה צנתורים, סכרת, לחץ דם ובעיות גב. לפני כארבע שנים שכל את אחד מבניו בתאונת דרכים. במהלך שירותו הצבאי איבד את אמו אשר נהרגה בתאונת דרכים. לאחר שירות צבאי מלא בצנחנים עבד המערער כמדריך נוער במשך 8 שנים בפנימיית נוער בסיכון, ובהמשך גם כשעבד בחברת ממי הנגב התנדב כמדריך נוער בקהילתו. לבית משפט השלום הוגשו מכתבים המתארים את פועלו החיובי של המערער, בהם מכתבים מהמועצה האזורית לכיש, הוועד המוניציפאלי של מושב שחר וממי הנגב, אשר בהם תוארו השעות הרבות שהמערער השקיע בהגנה על תושבי המועצה במסגרת המתמי"ד של מג"ב, התנדבותו כמדריך נוער וכמדריך בכל רובדי הקהילה, ועבודתו המסורה במקום עבודתו ממי הנגב. במלחמת יום כיפור סבל המערער מהלם קרב, אך עשה מאמצים שלא ליפול לנטל על הציבור. לאחר הטרגדיה הנוראה שפקדה את המערער כאשר אחד מבניו נהרג בתאונת דרכים, עברו הוא ואשתו, במשך כשנתיים, טיפול קבוצתי בעמותת "עשה" ובזכות הטיפול הצליח המערער להשתקם מעט ולחזור לשגרת חיים, כשנה לפני אירוע התאונה. מאז ארעה התאונה מושא כתב האישום בענייננו, המערער לא חזר לתפקוד תקין, אינו מצליח להשתקם, ייסורי המצפון אינם מרפים ממנו, הוא מבטא תחושת כאב, צער ועצב על מעשיו ותוצאותיהם הטרגיות. המערער מזדהה עם כאבה של משפחת המנוחה, מחשבותיו עימה. למערער אין רישום פלילי כלשהו. הרישום התעבורתי של המערער מסתכם ב-16 הרשעות קודמות, כולן ברירות משפט. המערער נוהג מאז שנת 1974. בית המשפט ציין, לגבי עברו התעבורתי של המערער, כי "האירוע דנן חריג ואינו מאפיין את נהיגתו". שירות המבחן המליץ בתסקיר שהגיש, להשית על המערער עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות. צוין בתסקיר כי המערער לוקח אחריות מלאה על האירוע, ותחושותיו ורגשותיו כיום מושפעים גם מהטרגדיות האישיות שלו כמי שאיבד בן ואם בתאונות דרכים.

4. בגזר הדין מושא הערעור סקר בית המשפט את נסיבותיו האישיות של המערער במלואן, תוך שציין "מלאכת גזר הדין קשה ומיסרת במיוחד, במקרה דנן.

על אחת מכפות המאזניים משקל נסיבותיו האישיות של הנאשם מצבו הבריאותי, מצוקתו על רקע נסיבות חייו הרגישות והחריגות הנוגעות לאובדן של שני בני משפחה מדרגה ראשונה אם וכן בהפרש זמן ובנסיבות דומות של תאונת דרכים קטלנית. ברור כי שיקול ההרתעה ליחיד כאן מתגמד בהשוואה למקרים אחרים. נדיר לפגוש אדם שאיבד שני בני משפחה קרובים בתאונות דרכים שונות ומוצא עצמו אחראי לקיפוח חיים של אדם אחר בתאונת דרכים. ברם, על הכף האחרת של המאזניים משקלו המכריע של עיקרון קדושת החיים, מצוקת בני משפחת המנוחה שעולמם השתנה מקצה אל קצה באחת, לאחר שאיבדו אם וסבתא ואין דרך להשיב את המצב לקדמותו. לצד זה יש להתחשב גם במציאות היומיומית בכבישים והיות המצב בלתי נסבל בשל חוסר הביטחון בדרכים ומחיר הדמים שנגבה בגין תאונות הדרכים ברחבי הארץ. בית המשפט מודע לכך שיש שהטילו בעבר במקרים של גרם מוות ברשלנות עונש מאסר שרוצה בעבודות שירות, כהמלצת שירות המבחן כאן ובקשת הסנגור המלומד. בית המשפט בחן את הפסיקה ששני הצדדים היפנו אליה, ואכן מתחם הענישה נע בין תקופת מאסר שניתן להמירה בעבודות שירות לבין חודשי מאסר בין כתלי הכלא". זאת ועוד בית המשפט ציין "שקושיהנובע מכך שהמחוקק לא השכיל לקבוע בחקיקה מסלול לענישה המיוחדת לנוכח הרתעתה מכאחדלנהגים, שברובם אנשים נורמטיביים אך כשלונקודתיתבאופןהניגתסוגרמולאובדןחייאדם. במציאותהנוכחיתשלאניתלהתעלםממנה, קייםאינטרסחברתימובהקלהחמירבענישתנהגיםשגרמוברשלנותלמותאדםעלדרךהטלתעונשימאסרבפועל. איהטלמאסרנתפסתכפגיעהבעקרוןמקודששלחייאדםוישלתלתלכרמשקלהולם". (ההדגשות במקור).

5. נאמר בגזר הדין על מידת הרשלנות של המערער כי "רף הרשלנות אינו מן הנמוכים". קביעה זו של בית המשפט מבוססת על ניתוח נסיבות התאונה. המערער נסע מרחק של כ-37.8 מטר אחורה בתוך מגרש חניה לצורך יציאה מהחניה. על נסיעה כזו נאמר בגזר הדין כי המערער יצר "סיכון ממושך לעוברים והשבים שהיו בקרבת הרכב...". למרות שרכבו של המערער היה מצויד במראות, הוא לא הבחין במנוחה ולא חש בפגיעה בה. בשל צעקות של האנשים שהיו במקום שהדריכוהו לנסוע קדימה, המערער עשה כן, שאז רכבו עלה על המנוחה ואז אף הבין כי דרס אותה.

6. ב"כ הצדדים, כל אחד מהם, המציא לעיונו פסיקה אשר לגרסתו תומכת בעמדתו, ואכן יש פסיקה לכאן ולכאן.

בע"פ 6775/09 ארז אלמוג נ' מ"י הוותו הכללים לענישה בעבירות של תאונות דרכים קטלניות אשר נגרמו בשל רשלנות. נפסק (כב' השופט נ. הנדל) כי:

"נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות".

ובהמשך:

"הצורך להחמיר בעונש בגין עבירת גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות כמובן אינו פוטר את בית-המשפט מלבחון את המקרה הקונקרטי בצורה מידתית. נהפוך הוא. בדיקה כזו תביא להקלה מסוימת בענישה בתיק אחד ולהחמרה מסוימת בתיק אחר".

רבים הם שיקולי הענישה כפי שהם עולים מפסיקה ארוכת שנים. כיום, מצינו את השיקולים, או עיקרם, בתיקון 113 לחוק העונשין. נפסק לא פעם, גם בעניין ארז אלמוג, כי "בתי המשפט מצווים להחמיר עם עברייני תנועה". ההחמרה, כפי שצוין בפסיקה, נועדה גם כדי להרתיע את הנוהגים בכביש. את המערער, מיותר לציין, אין צורך להרתיע, ונראה כי גם את האנשים הנורמטיביים, לא הענישה תרתיע, אלא עצם החשש מפני ביצוע עבירה אשר תוצאתה פגיעה באדם אחר. החשש האמור, הוא כשלעצמו מהווה את ההרתעה.

עונש המאסר, מבטא בענייננו את החשיבות שמייחסים אנו לערך של קדושת החיים. שום עונש לא ישיב למשפחת המנוחה את האם, הסבתא, שנפטרה. בבית משפט השלום בתה של המנוחה העידה על סבלה הנורא של המשפחה, ואף בדיון שהתקיים בפנינו התייבבה, כשהיא מיוצגת, כדי להביע את הכאב העז שהיא ויתר בני המשפחה חשים.

7. נקבע בסעיף 40ב לחוק העונשין, תשל"ז-1977, "העקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". זה הוא העיקרון המנחה בדיני עונשין.
8. בית משפט השלום, אשר לא הסתיר את הקושי בגזירת דינו של המערער, קבע, כאמור, בסעיף 5 לעיל, כי נסיעה לאחור במרחק של 37.8 מטר עד לפגיעה "בנתוני הזמן, המקום, הרכב ומשך זמן הנסיעה לאחור, הנגזר מהמרחק שגמא" יצר סיכון ממושך לעוברים ושבים שהיו בקרבת הרכב "נסיבות שחייבו אותו הגברת הערנות ונקיטת אמצעי זהירות, כאשר התאמת מהירות הנסיעה בתנאי הדרך היא אחד האמצעים המתחייב מהוראות תקנה 51 לתקנות התעבורה". בית המשפט הוסיף "... אין המדובר ברשלנות רגעית שכן הנאשם עשה כזאת דרך משמעותית לאחור תוך עצימת עיניים מהסיכון הכרוך באותה נסיעה".
9. אכן, חייו של המערער, במהלך כל שנותיו, התאפיינו בסיוע לזולת, במעשי התנדבות ראויים לשבח ובתרומה משמעותית לחברה. המערער ידע צער נורא כאשר אמו, ומאוחר יותר, לפני כארבע שנים, בנו, נהרגו בתאונות דרכים. המערער אינו עוד אדם צעיר ומצב בריאותו רחוק מלהיות תקין. זאת ועוד, המערער הודה מיד עם תחילת הדיון באשמתו.
- אל מול כל נסיבותיו של המערער, עומדות, ביום מתן גזר הדין, העבירה, בגינה נותן המערער את הדין, ונסיבותיה. לכך נוסף, כי כידוע, בית משפט לערעורים אינו מתערב בענישה אלא אם היא מוגזמת לחומרא או לקולא.
- בענייננו, לאחר שנתנו דעתנו למכלול הטענות שהועלו בפנינו ע"י ב"כ הצדדים, ומכלול הנסיבות, לא מצאנו כי עונש המאסר שהוטל על המערער בבית משפט השלום מצדיק את התערבותנו.
10. אשר על כן, הערעור נדחה.
11. תשומת לב שלטונות שב"ס מופנית למצבו הרפואי של המערער.
- ניתן היום, כ"ב תמוז תשע"ג, 30 יוני 2013, במעמד הצדדים.